

τῶν Λατίνων καὶ Σαβίνων. Εἰς ἀμφοτέρους τοὺς τόπους ἡ προξενουμένη ἐντύπωσις μετέχει καὶ τοῦ τραγικοῦ, διότι καὶ εἰς ἀμφοτέρους πᾶν ὅ,τι κατεστράφη ὑπῆρξε μέγα. Ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι τὸ μέγα ἦτο τόσον ὥραϊον ὅσον καὶ μέγα, ἀπετέλει ἐνότητά μοναδικήν εἰς τὸ εἶδος τῆς. Ἀλλήν αἰσθητικὴν ἔννοιαν ἔχει ἡ φράσις: „καὶ τὸ ὥραϊον πρέπει ν' ἀποθάνῃ“ καὶ ἄλλην ἡ φράσις: „καὶ τὸ ἰσχυρὸν πρέπει ν' ἀποθάνῃ“, τὴν ὁποίαν χωρὶς νὰ θέλῃ ψιθυρίζει τις κατ' ἰδίαν βλέπων τὰ βωμαϊκὰ ἐρείπια, τὰ γιγαντώδη λείψανα τοῦ Colosseum καὶ τῶν θριαμβευτικῶν ἀψίδων. Ὅταν ὤμως ἴστασαι ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ βλέπῃς τὸν Παρθενῶνα, τὸ Ἐρεχθεῖον, τὸν Ναὸν τῆς Νίκης — τὸ βλέμμα τοῦτο σοὶ λέγει: ἐδῶ ἔζησε καὶ ἀνέπνευσε ὁ λαὸς τοῦ καλοῦ, ὁ λαός, ὁ ὁποῖος ἐδίδαξε τὴν ἀνθρωπότητα τί εἶνε καλόν, καὶ ἄνευ τοῦ οὐοῦ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ — ἡμεῖς θὰ ἐμένομεν ἐν τῇ βαρβαρότητι. Βλέπεις τοὺς ἐλαιῶνας καὶ τὰς πλατάνους τῆς ἀττικῆς πεδιάδος — ὅπου ἦτο ἄλλοτε ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος — καὶ προσθέτεις: ἦτο λαὸς φιλοσόφων καὶ καλλιτεχνῶν. — Ἐν ἀρχῇ παρεθέσαμεν ἐν χωρίον ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ συγγραφέως, ὅπως δεῖξωμεν ὁποῖα αἰσθημάτων τὸν καταλαμβάνουσιν εἰς τοὺς τόπους τούτους· ἃς ἀναγνώσῃ τις δὲ τὴν περιγραφὴν αὐτῶν ἐν Κερκύρα, Ἰθάκῃ, ἐν ταῖς κοιλάσι καὶ ἐπὶ τῶν ὄρεων τῆς Πελοποννήσου, ἐν Ἀρκαδίᾳ, Μεσσηνίᾳ, Σπάρτῃ, Ἀργεῖ, Μυκῆναις καὶ Κορίνθῳ καὶ ἄνευ ἀμφιβολίας θὰ γίνῃ καὶ αὐτὸς συμμέτοχος τῶν αἰσθημάτων καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του.

Καὶ δὲν συνοδεύουσιν αὐτὸν ὡχραὶ μόνον ἀναμνήσεις, ἀσθενῆς τις μόνον ἀπήχησις τῶν γυμνασιακῶν ἡμερῶν, δὲν ἐλησμόνησε κατὰ τὸ ἥμισυ τὰ ἐλληνικά του, ἀλλ' ἔχει συνόδον τὸν Ὅμηρον ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, ἐν Κερκύρα ἀναγινώσκει ἀμέσως τοὺς στίχους περὶ τοῦ ἀπολιθωθέντος πλοίου τῶν Φαιάκων, εἰς Ἰθάκην ἀποβιβάζεται μετὰ τοῦ Ὀδυσσεῦς ἐν τῷ αὐτῷ ὄρμῳ, ὃν ὁ Ὅμηρος περιγράφει ἔχοντα σχεδὸν

ὅπως καὶ τὴν σήμερον, διευθύνεται πρὸς τὴν θέσιν, ὅπου ὁ θεὸς συβώτης Εὐμῆαιος εἶχε τὴν μάνδραν του, προχωρεῖ περαιτέρω πρὸς τὸ ὕψωμα, ὅπου ἔκειτο τὸ μέγαρον τοῦ ἥρωος καὶ οὕτω διὰ μιᾶς εὐρίσκεται εἰς τὴν δεκάτην πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα. Εἰς Ἰθακήσιος ναυτοπαίαις τὸν ὁδηγεῖ κατὰ τὰς ἐκδρομὰς ταύτας: „ἀλλ' ἐὰν θέσῃ τις ἐπὶ τῆς βοστρυχώδους κεφαλῆς τοῦ ἀντὶ φεσίου φρυγίαν κυνῆν, βλέπει ἀπέναντί του τὸν γνησιώτατον Τηλέμαχον.“ Ὅστις δὲ θέλει νὰ ἰδῇ κεφαλὰς ὡς τοῦ Ὀδυσσεῦς μετὰ τῆς γνωστῆς ὥραιας γενειάδος τοῦ ἥρωος, ἃς πορευθῇ εἰς τὴν ἐμπροσθεν τοῦ λιμένος πλατεῖαν, ὅταν οἱ ἀλιεῖς ἐπιστρέψωσιν ἐκ τῆς πρωϊνῆς ἀλιευτικῆς ἐκδρομῆς καὶ ἐπὶ τῶν λευκῶν μαρμάρων ἐκθέτῃσιν εἰς πώλησιν τὴν ἀσπαίρουσαν ἄγρην.“

Ἄργος — Μυκῆναι — πύλη τῶν Ἀσόντων· τίς δὲν γνωρίζει τὸν φοβερὸν τοῦτον μῦθον τῆς ἀρχαιότητος, τίς εἶνε τόσον ἀμβλύς τὴν φαντασίαν, ὥστε νοερώς νὰ μὴ βλέπῃ τὸν Ἀγαμέμνονα διαβαίνοντα σοβαρῶς αὐτὴν καὶ τὸν Ὀρέστην καταδιωκόμενον ὑπὸ τῶν Εὐμενίδων; Ἀλλ' ἐπὶ βαθύτεραν ἐντύπωσιν θὰ ἐμποιήσωσιν οἱ τόποι οὗτοι εἰς ἐκεῖνον, ὅστις, ὡς ὁ ἡμέτερος προπομπός, εἶνε γνώστης τῶν τραγωδιῶν τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλέους. Μετὰ τινων ὑπαλλήλων ἐξ Ἀργεῶς ἐπισκέπτεται τὸ παλαιὸν θέατρον τῆς πόλεως. Εἰς τῶν Ἑλλήνων κατέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ ὁμιλεῖ, ἐν ᾗ οἱ λοιποὶ ἴστανται ἐπὶ τῆς ὑφίστης σειρᾶς τῶν ἀρχαίων ἐδρῶν καὶ ἀκούουσιν, ἀκούουσι τοὺς φοβεροὺς λόγους τῆς Κλυταμνήστρας ἐξερχομένης, ἀφ' οὗ ἐπετέλεσε τὸν φόνον, μὲ τὸν πέλεκυν ἐπὶ τοῦ ὄμου καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου μὲ τὴν αἵματηρὰν κηλίδα. Ἐνταῦθα, ἐπὶ τῶν βαθμίδων τούτων, ὁ ἀγωνιῶν ὄχλος ἤκουσε τοὺς λόγους τῆς ἀποτροπαίου γυναικός, εἶδεν εἰκονιζομένας τὰς φρικώδεις πράξεις τοῦ ἀπαισίου ἡγεμονικοῦ γένους, τὸ ὁποῖον κατόκησεν ἐδῶ, ἐδῶ ἀκριβῶς, ἐν Ἀργεῖ καὶ ἐπὶ τοῦ λόφου τῶν Μυκηνῶν, καὶ εἶδεν ἐκπληρούμενον τὸ δεινὸν πεπρωμένον.

(ἔπεται συνέχεια.)

ΟΙ ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ.

(συνέχεια).

Χωρὶς νὰ εἶπω τὸ ὄνομά μου, ἀπαράλλακτα καθὼς ἐπικρατεῖ συνήθεια παρὰ τοῖς φοιτηταῖς, εἰς ἧλθον εἰς τὸ οἶκμά μου. Εἰς τὸ πρῶτον δωμάτιον οὐδεὶς ἦτο παρών. Ἐκάλεσα τὸν Ταρχῳφ ἐξ ὀνόματος καί, ἐπειδὴ δὲν ἔλαβον ἀπόκρισιν, ἤμην ἑτοιμος ν' ἀπέλθω πάλιν, ὅτε ἠνοιχθῇ ἡ θύρα τοῦ προθαλάμου καὶ ἀνεφάνῃ ὁ φίλος μου. Μὲ ἠτένισε μὲ περίεργα ἄπῳς βλέμματα καὶ σιωπηλῶς μοι ἔτεινε τὴν χεῖρα. Εἶχον ἔλθει μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τῷ ἀφηγηθῶ πᾶν ὅ,τι εἶχον μάθει παρὰ τοῦ Πουνίνου, καίτοι δὲ ἀμέσως παρετήρησα ὅτι ἡ ἐπίσκεψίς μου τῷ ἦτον ὀχληρά, ἐν τούτοις δὲν παρέλειψα, ἀφ' οὗ ἐπ' ὀλίγον συνδιελέχθημεν περὶ ἀδιαφόρων πραγμάτων, νὰ τῷ γνωστοποιήσω τοὺς σκοποὺς τοῦ Βαβουρίνου ὅσον ἀφορᾷ πρὸς τὴν Μοῦσαν.

Ἡ εἰδησις αὕτη, ὡς ἐφάνη, δὲν τὸν ἐξέπληξε πολὺ. Σιωπῶν ἐκάθησε παρὰ τὴν τράπεζαν, μὲ ἠτένισεν ἐταστικῶς καί, ἐξακολουθῶν νὰ σιωπᾷ, ἔδωκεν εἰς τὴν μορφήν του τοιαύτην τινὰ ἔκφρασιν . . . ἔκφρασιν, ὡς ἂν νὰ μοι ἔλεγε: Λοιπὸν τί ἄλλο περισσότερον ἔχεις νὰ μοι διηγηθῇς; Ἐμπρός, ἐκθεσὸν μοι φανερά τὰς σκέψεις σου!

Τὸν ἠτένισα μετὰ προσοχῆς κατὰ πρόσωπον, ἡ ἔκφρασις τοῦ οὐοῦ μοι ἐφαίνετο μᾶλλον χαρωπὴ, ὀλίγον σιωπηλὴ

καὶ μάλιστα οὐχὶ ἐστερημένη καὶ τιнос ἰταμότητος. Τοῦτο ὅμως δὲν μὲ ἠμπόδισε τοῦ νὰ τῷ ἐκθέσω τὰς ιδέας μου. Ἐξ ἐναντίας ἐσκεπτόμην τώρα: Θέλεις νὰ μοι δείξῃς τὰς δυνάμεις σου; πολὺ καλὰ, θὰ ἰδῇς ὅτι καὶ ἐγὼ θὰ ἦμαι ἀμειλικτος ἀπέναντί σου!

Καὶ τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἀμέσως καὶ γοργῶς ἤρχισα νὰ περιγράφω τὰς καταστρεπτικὰς συνεπειὰς τῶν παθῶν, τὰ καθήκοντα ἐνὸς ἐκάστου ἀνθρώπου καὶ τὸ χρέος του ὅπως σέβηται τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὰ ἰδιώματα τοῦ ἀδελφοῦ του — ἐν συντόμῳ ὁλόκληρον ἀκαδημαϊκὸν μάθημα τῷ ἔδωκα περὶ Ἠθικῆς καὶ τῶν ὁμοίων.

Πρὸς μεγαλειτέραν μοι δὲ εὐκολίαν εἰς τὴν παράδοσιν δὲν ἔπαυον νὰ περιφέρωμαι ἐντὸς τοῦ δωματίου. Ὁ Ταρχῳφ μὲ ἠκροάζετο ἱσύχως καὶ δὲν ἐκινεῖτο ἐπὶ τῆς θέσεώς του, μόνον δὲ οἱ δάκτυλοί του ἔπαιζον μὲ τὰ ἄκρα τοῦ μικροῦ αὐτοῦ μύστακος.

Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν ἤξευρον καλὰ καλὰ τί εἶχε μὲ παραινέσει νὰ ὑποκριθῶ πρόσωπον ἱεροκήρυκος· ἴσως φθόνος ἦτον ἡ αἰτία, πάντως ὅμως ὅχι ἠθικὴ τις ἐξανάστασις!

— Εὐερω, ἐξηκολούθησα, ὅτι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε εὐκόλον. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἀγαπᾷς τὴν Μοῦσαν καὶ

καὶ ὅτι ἡ Μοῦσα σὲ ἀγαπᾷ καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ ἔρως σου δὲν εἶνέ τις στιγμαία ἰδιοτροπία . . . Ἄλλ' ἄς υποθέσωμεν ἀπαξ — (τώρα ἐσταύρωσα τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τοῦ στηθους) — ἄς υποθέσωμεν ὅτι ἱκανοποίησες τὸ πάθος σου — τί θὰ προκύψῃ κατόπιν; Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι δὲν θὰ τὴν νυμφευθῇς καὶ ἐκτὸς τούτου θὰ καταστρέψῃς τὴν εὐτυχίαν ἐνὸς χρηστοῦ καὶ τιμίου ἀνθρώπου, τοῦ εὐεργέτου της, καὶ ἴσως — ποῖος τὸ ξέρει; (τώρα ἐξέφρασε τὸ πρόσωπόν μου συγχρόνως πρόνοιαν καὶ θλίψιν) — ἴσως ἀκόμη καὶ τὴν ἰδικήν της εὐτυχίαν . . .

Κ.τ.λ. — κ.τ.λ. — κ.τ.λ.!!!

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδημηγόρησα περὶ τὴν ἡμίσειαν σχεδὸν ὥραν. Ὁ Ταρχῶφ δὲν ἤνοιξεν ἀκόμη τὸ στόμα του, αὐτὴ δὲ ἡ σιωπὴ του ἤρχισεν ἐπὶ τέλους νὰ μὲ ἀνησυγῇ. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐρριπτον κρύφιον βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ ὅχι τόσον διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἔκαμνον ἐπ' αὐτοῦ οἱ λόγοι μου, καὶ νὰ εὕρῃ τὸν λόγον διὰ τί δὲν ἀντέλεγεν ἢ ἂν μοι ἐδίδε τὰ δίκαια, ἔσον διὰ νὰ ἐννοήσῃ διὰ τί ἐκάθητο ἀκριβῶς ὡς ἂν νὰ ἦτο κωφάλαλος. Τέλος παρετήρησα ὅτι μεταβολὴ τις — πραγματικῶς μία μεταβολὴ συνέβη εἰς τὸ πρόσωπόν του. Ἐξέφραζεν ἔξαψιν καὶ ταραχήν, μίαν μελαγχολικὴν ταραχήν . . . ἀλλὰ — περίεργον φαινόμενον! — ἐκεῖνο τὸ ἱλαρόν, φαιδρὸν καὶ σκωπτικὸν κἄτι, τὸ ὁποῖον εἶχον εἰς τὰς ἀρχὰς παρατηρήσει ἐπ' αὐτοῦ — μεθ' ὅλα ταῦτα δὲν εἶχεν ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τοῦ τεταραγμένου τούτου καὶ μελαγχολικοῦ προσώπου! Ἡγνῶν ἀκόμη ἂν ἔπρεπε νὰ συγχαρῶ τὸν ἑαυτὸν μου διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ κηρύγματός μου, ὅτε αἴφνης ὁ Ταρχῶφ ἠγέρθη, μοι ἐθλίψεν ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας καὶ μοι εἶπε μετὰ τινος σπουδῆς.

— Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ . . . εἶσαι ὁ ἀληθὴς μου φίλος . . . τώρα ὅμως, παρακαλῶ, τώρα ἀφῆσέ με μόνον. Ἐμείνα ἐννεός.

— Πῶς . . . νὰ φύγω!

— Ναί, κάμε μου τὴν χάριν. Ἐννοεῖς ὅτι ὅσα μοι ἐξέθηκες πρὸ ὀλίγου πρέπει νὰ τὰ σκεφθῶ . . . δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἔχεις δίκαιον, ἀλλὰ . . . ἀφῆσέ με τώρα.

— Εἶσαι τόσο τεταραγμένος . . . ἤρχισα λέγων.

— Τεταραγμένος; Ἐγώ;

Ὁ Ταρχῶφ ἐγέλασεν, ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἔγινε πάλιν σοβαρός.

— Ναί, ἔχεις δίκαιον. Καὶ πῶς θὰ ἦτον ἄλλως δυνατόν; Σὺ ὁ ἴδιος λέγεις, ὅτι τὸ πᾶγμα δὲν εἶνε εὐκολόν. Ναί, πρέπει νὰ τὸ σκεφθῶ — μόνος.

Καὶ ἐκ νέου μοι ἐθλίψε τὰς χεῖρας.

— Ὑγίαινε, φίλε μου, Ὑγίαινε!

— Ὑγίαινε, ὑπέλαβον, Ὑγίαινε, ἀγαπητέ μου φίλε!

Ἐξερχόμενος ἐρριψα τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τοῦ Ταρχῶφ. Τὸ πρόσωπόν του ἐδήλου εὐχαρίστησιν. Καὶ διὰ τί ἄρ' ἔγωγε; μήπως διότι ἐγὼ ὡς ἀληθὴς φίλος τῷ ὑπέδειξα τὴν ὀλισθηρότητα τοῦ δρόμου, εἰς ὃν ἐπήγαινε, ἢ — μήπως διότι ἀπηρχόμην;

Παντοῖαι σκέψεις ἐτάραττον καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὸν νοῦν μου καὶ μ' ἐβασάνιζον ἀκόμη καὶ τὸ ἐσπέρας, καὶ τὴν στιγμὴν ἀκόμη, καθ' ἣν εἰσερχόμην εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου κατῴκει ὁ Πουνῖνος καὶ ὁ Βαβουρῖνος· διότι ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὑπῆγα νὰ τοὺς ἐπισκεφθῶ.

* * *

Ὁ Πουνῖνος κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἶχε μοι ἀναφέρει, ὅτι τὴν προηγουμένην ἐσπέραν μὲ εἶχον περιμείνει. Δυνα-

τόν. Σήμερον ὅμως κανεὶς δὲν μ' ἐπερίμενε . . . Ἐῖρον καὶ τοὺς τρεῖς οἶκοι καὶ ὅλοι ἠπόρησαν ἐπὶ τῇ ἐλεύσει μου. Ὁ Πουνῖνος καὶ ὁ Βαβουρῖνος ἦσαν ἀσθενεῖς καὶ οἱ δύο. Ὁ πρῶτος εἶχε κεφαλαλγίαν καὶ ἐκεῖτο ἐξηπλωμένος πρὸ τῆς θερμάστρας μὲ τὴν κεφαλὴν περιτετυλιγμένην εἰς χρωματιστὸν μανδήλιον καὶ μὲ ἐν τεμάχιον ἀγγουρίου καθ' ἐκάτερον τῶν κροτάφων. Ὁ Βαβουρῖνος ἔπασχε χολικὸν πυρετόν. Κατακίτρινος καὶ σχεδὸν ὑπόμελας τὴν μορφήν, περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων ἀμαυροὺς δακτυλίου, τὸ μέτωπον διηυλακωμένον ὑπὸ ρυτίδων καὶ τὴν σιαγόνα κεκαλυμμένην ὑπὸ τριχῶν ὡσεὶ καρφίδων — δὲν εἶχε πραγματικῶς ὁμοιότητά τινα πρὸς ὑποψήφιον νυμφίον! Ἡθελὸν πάλιν ν' ἀπέλθω ἀμέσως, ἀλλὰ δὲν με ἀφήκαν καὶ μοι παρέθηκαν μάλιστα καὶ τέϊον. Ἡ Μοῦσα βεβαίως δὲν εἶχεν οὔτε κεφαλαλγίαν οὔτε χολικὸν πυρετόν, ἡσθάνετο δὲ μάλιστα ὀλιγωτέραν ἀνθρωποφοβίαν παρὰ τὸ σύνηδες· ἦτον ὅμως κακοδιάθετος, ὡς ἂν νὰ εἶχε προηγουμένως δυσχερευθῇ κατὰ τινος . . . Τέλος δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὀργὴν της καὶ, ἐγχειρίζουσά μοι τὸ πλήρες τεῖον κυάθιον, μοι ἐψιθύρισε ταχέως:

— Ὅ,τι καὶ ἂν πῆτε 'κεῖ, ὅσο καὶ ἂν προσπαθήσετε, τίποτε δὲν θὰ κατορθώσετε — ἀκοῦτε;

Τὴν ἠτένισα μετ' ἀπορίας καὶ ἐπωφελούμενος εὐνοϊκῆς τινος εὐκαιρίας τὴν ἠρώτησα ἐπίσης χαμηλοφώνως.

— Τί θέλετε νὰ πῆτε μὲ τοὺς λόγους σας;

— Θέλω νὰ πῶ, ἀπεκρίθη, ἐν ᾧ οἱ μέλανες καὶ πονηρῶς ὑπὸ τὰς συνεσταλμένας ὀφρὺς σπινθηροβολοῦντες ὀφθαλμοί της προσηλώθησαν πρὸς στιγμὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου μου καὶ κατόπιν ταχέως πάλιν ἀπεστράφησαν ἀπ' αὐτοῦ. — Θέλω νὰ πῶ, ὅτι τὰ ἤκουσα ὅλα, ὅσα σήμερα τὸ πρωὶ ἐκεῖ εἶπατε καὶ σὰς ἐκφράζω τώρα τὴν εὐγνωμοσύνην μου, ἀλλὰ — δὲν ἐπετύχατε τὸν σκοπὸν σας.

— Πῶς, ἦσθε καὶ σεῖς ἐκεῖ παροῦσα; ἀνεφώνησα ἀκουσίως.

Ἡδὴ ὅμως ὁ Βαβουρῖνος μᾶς ἤκουσε συνομιλοῦντας καὶ ἔστρεψε πρὸς ἡμᾶς τὰ βλέμματα.

Ἡ Μοῦσα ἀπεμακρύνθη.

Μετὰ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας κατώρθωσε πάλιν νὰ με πλησιάσῃ. Τῇ προὔξεναι πολλὴν ἠδονὴν νὰ ὁμιλῇ μαζῇ μου περὶ ἐπικινδύνων πραγμάτων καὶ μάλιστα ἐπὶ παρουσίᾳ, ἀμέσως ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ εὐεργέτου της — ὡς ἂν νὰ ἤθελε διὰ τούτου νὰ κρύψῃ, ὅτι ἐφρόντιζε νὰ μὴ ἐγείρῃ τὴν ὑπόψιν του. Ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, αἱ γυναῖκες πολὺ ἀρέσκονται νὰ περιδιαβάζωσιν ἀκριβῶς ἐπάνω εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου.

— Ναί, ἦμουν ἐκεῖ παροῦσα, ἐψιθύρισε ἡ Μοῦσα χωρὶς κἂν νὰ κινήσῃ ἓνα μυῶνα τοῦ προσώπου της· μόνον τοὺς λεπτοὺς μυκτῆράς της εἶδον νὰ ὑποτρέμωσι καὶ τὰ χεῖλη σκωπτικῶς νὰ συστέλλωνται. — Καὶ ἂν ὁ κύριος Παντολέων μ' ἐρωτήσῃ τί μουρμουρίζω ἐδῶ μαζῇ σας, ἀμέσως θὰ τῷ διηγηθῶ τὰ πάντα. Ὅριστε, αὐτὰ εἶχα νὰ σὰς πῶ!

— Νὰ ἦσθε προσεκτικωτέρα, εἶπον ἐγὼ νουθετικῶς, διότι πραγματικῶς ἀρχίζουν νὰ μᾶς κατασκοπεύουν . . .

— Σὰς ἐπαναλαμβάνω, ὅτι εἶμαι ἐτοιμὴ νὰ διηγηθῶ τὰ πάντα. Καὶ ποῖος θὰ μᾶς κατασκοπεύσῃ; Ἐκεῖνος 'κεῖ, ἔμπροστὰ τῆς θερμάστρας, τεντῶνει τὸν λαιμόν του ὥς ἂν ἄρρωστη χῆνα καὶ ἐπομένως δὲν ἀκούει τίποτε, ὁ ἄλλος δὲ εἶνε τώρα βυθισμένος εἰς φιλοσοφικά ἀποφθέγματα. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἔχετε κἂνένα φόβον.

Ἡ φωνὴ τῆς Μούσης ἐπετείνετο ὁλονὲν καὶ αἱ παρειαὶ της βαθμηδὸν ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τινος χαιρεκᾶκου, βαθεῖος

ἐρυδήματος — καὶ τοῦτο τῇ ἐπήγαινε θαυμάσια· ποτὲ δὲν τὴν εἶχον ἰδεῖ τόσον ὡραίαν! Καθαρίζουσα τὴν τράπεζαν καὶ ἀσχολουμένη εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐπ' αὐτῆς πραγμάτων, ἐκινεῖτο ταχέως ἄνω καὶ κάτω. Τὸ ἀβίαστον καὶ ἐλαφρὸν βάδισμά της ἐνεῖχε τι τὸ προκλητικόν, ὥσάν νὰ ἤθελε νὰ εἴπῃ πρὸς ἐμέ: Κρίνέ με σὺ ὅπως καὶ ἂν σοι ἀρέσῃ· αὐτὸ ἐμένα μοῦ εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον· ἐγὼ ἐσεῖνα δὲν σε φοβοῦμαι.

Δὲν δύναιμι νὰ τὸ ἀποκρύψω, ὅτι ἡ Μοῦσα μοι ἐφάνη ἐπαγωγιάτικη — τὸ ἐσπέρως ἐκεῖνο δηλονότι. Ἀληθεῖα, ἐσκεπτόμην· μάγισσα πραγματικῶς εἶνε, ὅλως διόλου νέος „τύπος“ τί ὡραιότης! Αὐταὶ αἱ χεῖρες ἡδύναντο νὰ μὲ βαρύνωσι . . . δὲν θὰ μοι ἔμελε καθόλου!

Ὅταν ἐξῆλθον εἰς τὸν προθάλαμον, μὲ συνώδευσεν αὐτὴ· φυσικῶς δὲν ἔκαμε τοῦτο ἀπὸ φιλοφροσύνης, ἀλλ' ἀπὸ μίαν χαιρέκακον μοχθηρίαν. Ἀποχαιρετῶν αὐτὴν τὴν ἡρώτησα:

— Τὸν ἀγαπᾶτε πραγματικῶς τόσον ἐμμανῶς;

— Ἄν τὸν ἀγαπῶ ἢ μὴ, αὐτὸ εἶνε δική μου δουλειά, κἀνένας ἄλλος δὲν ἔχει ν' ἀνακατῶνεται ἔς αὐτό!

— Νὰ ἦσθε προσεκτική, σᾶς λέγω· μὴ παίζετε μὲ τὴ φωτιά γιὰ τὴν θὰ καήτε.

— Καλλίτερά νὰ καῶ παρὰ νὰ παγώσω. Καὶ σεῖς — μὲ τὰς συμβουλὰς σας! Καὶ ἀπὸ ποῦ τὸ μάθατε, ὅτι δὲν θὰ μὲ πάρῃ; Ποιὸς σᾶς εἶπεν, ὅτι ἐγὼ θέλω καὶ καλὰ νὰ τὸν πανδρευθῶ; Καὶ ἂν ἐγὼ καταστραφῶ, ἐσᾶς τί σᾶς μέλει;

Καὶ ταχέως ἐκλείσεν ὀπίσω μου τὴν θύραν.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι, ὅταν ἐπέστρεφον οἶκαδε, εἶχον κατὰ νοῦν μίαν πολὺ εὐχάριστον ἰδέαν, πὴν πεποιθήσιν δηλαδὴ ὅτι αὐτὸς ὁ „νέος τύπος“ πολλὰς πικρίας θὰ ἐπότιζε τὸν φίλον μου Ταρχῶφ. Αἱ βέβαια, τὴν εὐτυχίαν του ἔπρεπε δὰ καὶ μὲ κατὰ τὴν πληρώσῃ!

Ὅπως δὴ ποτε, ὅμως μετὰ πολλῆς μου λύπης δὲν ἠδυνάμην πλέον ν' ἀμφιβάλλω, ὅτι αὐτὸς καὶ ἡ Μοῦσα ἦσαν ἤδη μίᾳ κἀρδίᾳ καὶ μίᾳ ψυχῇ.

* * *

Παρήλθον τρεῖς ἡμέραι. Ἐκαθήμην ἐν τῷ δωματίῳ μου παρὰ τὸ γραφεῖον, εἶχον ἐργασθῇ καὶ ἡτοιμαζόμεν νὰ προγευματίσω, ὅτε ἤκουσα θόρυβον, ἐστρεψά τὴν κεφαλὴν καὶ — ὡσεὶ ὑπὸ κεραυνοῦ πληγείς ἔμεινα ἀκίνητος ἐκ τῆς ἐκπληξέως! Ἐμπροσθέν μου ἴστατο μίᾳ ἀκίνητος, φοβερὰ, πελιδνὴ καὶ φασματώδης μορφή, ἴστατο — ὁ Πουνίνος! Μὲ ἠτένιζεν ἡλιθίως, ὥς τις αἰφνης ἐκφοβισθεὶς λαγῶδες, ἐν ᾧ οἱ βραχίονές του ἐκρέμαντο χαλαρῶς ὡς σχοινιά μᾶστιγος.

— Πουνίνε! Τί ἔχετε; Πῶς ἦλθετε ἐτῶν ἐδῶ; Τί σᾶς συνέβη; . . . ὁμιλήσατε ἐπὶ τέλους!

— Ἐφυγε — ἐφιδύρισε μὲ μόλις ἀκουόμενον καὶ βραγχὸν γόον.

— Τί λέτ' ἐκεῖ;

— Ἐφυγε, ἐπανελάβε.

— Ποῖος;

— Ἡ Μοῦσα. Αὐτὴν τὴν νύκτα ἔφυγε . . . καὶ ἀφῆκε μίαν σημείωσιν.

— Μίαν σημείωσιν;

— Ναί. „Σᾶς εὐχαριστῶ δι' ὅλα ὅσα ἐκάμετε χάριν μου, γράφει, ἀλλὰ δὲν ἐπανερχομαι πλέον. Μὴ με ἀναζητήσετε!“ Τρέχομεν παντοῦ, ρωτοῦμε τὴν μαγεύσαν — ὅλλ' αὐτὴ ἀγνοεῖ τα πάντα. Μὲ συγχωρεῖτε, δὲν ἠμπορῶ νὰ ὁμιλήσω δυνατὰ· ἡ φωνή μου ἐκόπη πλέον.

— Ἡ δεσποινὶς Μοῦσα σᾶς ἀφῆκε! ἀνεφώνησα. Ἀδύνατον! Καὶ ὁ κύριος Βαβουρίνος — θὰ ἦνε ὅλος ἀπελπισία. Τί σκέπτεται τώρα νὰ πράξῃ;

— Τίποτε δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ πράξῃ. Ἦθελα νὰ τρέξω εἰς τὸν νομάρχην, ἀλλ' αὐτὸς μὲ ἡμπόδισε. Ἦθελα νὰ εἰδοποιήσω τὴν ἀστυνομίαν, ἀλλ' αὐτὸς μοι τὸ ἀπηγόρευσε καὶ ἐθύμωσε μάλιστα ἐναντίον μου. Λέγει ὅτι ἂς κάμῃ ἡ Μοῦσα κατὰ τὴν θέλησίν της, αὐτὸς δὲν θὰ τὴν ἐμποδίσῃ. Ἐπῆγε μάλιστα, ὅπως καὶ καθ' ἡμέραν, εἰς τὸ γραφεῖον διὰ νὰ ἐργασθῇ. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν φαίνεται πλέον ἔσάν ἄνθρωπος. Πόσον τὴν ἡγάπα! . . . ὦ, πόσον τὴν ἡγαπῶμεν καὶ οἱ δύο!

Διὰ τῶν λέξεων τούτων πρώτῃν φοράν μοι ἐφανέρωσεν ὁ Πουνίνος ὅτι δὲν ἦτον ἄγαλμα, ἀλλ' ἄνθρωπος αἰσθανόμενος. Ἐξέτεινεν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔπειτα τὰς ἀφῆκε νὰ καταπέσωσιν ἐπὶ τοῦ ὡς ἐλεφαντόδοντος λάμποντος κρανίου του.

— Ὡ ἀχάριστος! ἐστέναζε! Ποῖος σὲ ἐθρέψε, σ' ἐπότισε, σ' ἐνέδυσσε, σ' ἔσωσε καὶ σὲ ἀνέθρεψε; Ποῖος σ' ἐφύλαξε καὶ σ' ἐπεριποιήθη ὡς τὴν ἰδίαν του ζωὴν, ὡς τὴν ψυχὴν του! . . . Τὰ ἐλθσμὸν ὅλα ταῦτα; Ἐμένα ἔμποροῦσες βέβαια ν' ἀπωδήσης μακράν σου, ἀλλὰ τὸν κύριον Βαβουρίνον! . . .

Τὸν παρεκάλεσα νὰ καθήσῃ καὶ νὰ συνέλθῃ ὀλίγον . . .

Ὁ Πουνίνος ἔσεισεν, ἀποποιούμενος τὴν κεφαλὴν.

— Ὅχι, δὲν εἶνε ἀνάγκη. Ἦλθα πρὸς σᾶς . . . δὲν ἤξεύρω πρὸς τί. Ἡ κεφαλὴ μου εἶνε ἄνω κάτω. Νὰ μείνω μόνος εἰς τὸ σπῆτι μοὶ ἦτο ἀδύνατον — ποῦ νὰ τρέξω; Καὶ ὅταν μείνω εἰς τὸ σπῆτι, πηγαίνω καὶ στέκομαι εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, κλείω τοὺς ὀφθαλμούς καὶ φωνάζω: Μοῦσα, Μουσικά μου! Ὡ εἶνε νὰ τρελλαθῶ πλέον! . . . Ἄ, τώρα ἐνθυμήθην, διὰ τί ἦλθα ἐδῶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν μοὶ ἀνεγνώσατε ἐν αἰσχρὸν ποίημα . . . τὸ ἐνθυμεῖσθε; Ἐλέγετο μέσα εἰς αὐτὸ περὶ ἐνὸς γέροντος . . . Διὰ τί μοὶ τὸ ἀνεγνώσατε; Ἐγνωρίζετε μήπως, ἡ ἐμμαντεύετέ τι ἀκόμη ἀπὸ τότε;

Ὁ Πουνίνος μὲ ἠτένιζεν ἀσκαρδαμυκτεῖ.

— Φίλε, ἀγαπητὲ κύριε Πέτρε! ἀνεφώνησεν αἰφνης, τρέμων καθ' ὅλα τὰ μέλη· μήπως γνωρίζετε, ποῦ μένει τώρα; Πλησίον τίνος εὐρίσκεται;

Περιῆλθον εἰς ἀμηχανίαν καὶ ἠναγκάσθην ἀκουσίως νὰ καταβιάσω τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸ ἔδαφος.

— Σᾶς εἶπε μήπως τίποτε εἰς τὴν σημείωσίν της περὶ; . . . ἤρχισα.

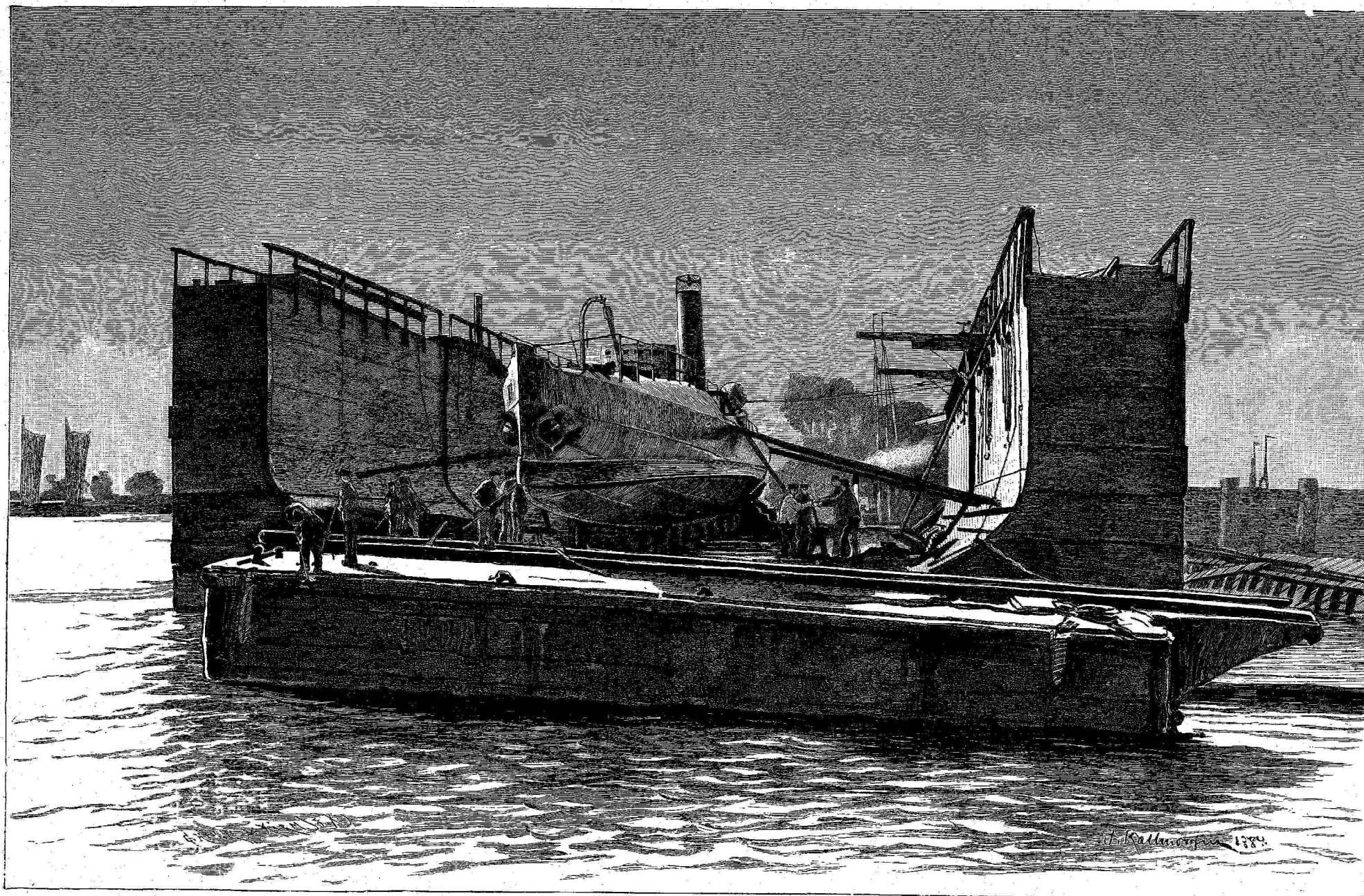
— Γράφει ὅτι μᾶς ἀφίνει, ἐπειδὴ ἀγαπᾷ ἄλλον. Φίλε μου, ἀγγελέ μου — βέβαια, σεῖς γνωρίζετε, ποῦ εἶνε! Σώσατέ την, ἐλάτε νὰ τὴν ἀναζητήσωμεν καὶ νὰ τῇ ὁμιλήσωμεν! Πρὸς θεοῦ, ἀναλογισθῆτε τίνος εὐτυχίαν κατέστρεψε διὰ τῆς φυγῆς της!

Διὰ μίας ὁ Πουνίνος ἔγινε καταπρόφυρος· ὅλον τὸ αἷμα συνέρρευσε πρὸς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἔπεσε γονυκλιτῆς πρὸ ἐμοῦ.

— Σώσατέ την, πάμε νὰ τὴν εὐρωμεν! ἔλεγεν ἱκετεύων.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν ὁ ὑπηρέτης μου καὶ ἔμεινεν ἐννεὸς ἐκ τῆς θεᾶς μιᾶς τριαύτης σκηνης.

Οὐκ ὀλίγον κόπον κατέβαλον νὰ σηκώσω πάλιν εἰς τοὺς πόδας τοῦ τὸν Πουνίνον, νὰ τῷ ἐξηγήσω ὅτι, καὶ ἐν ἡ περιπτώσει εἶχον ἐγὼ ὑποψίαν τινά, ἦτον ἀδύνατον καὶ εἰς τοὺς δύο μᾶς ἀπὸ κοινοῦ ν' ἀναλάβωμεν τὸ ἔργον, ὅτι κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἠθέλομεν καταστρέφειν τὸ πᾶν, ὅτι ἡμῖν πρό-

ΤΟΡΠΙΛΟΦΟΡΟΝ ΕΝ Τῷ ΝΕΩΡΙῳ.

θυμός νὰ συλλέξω πληροφορίας χωρὶς ὅμως δι' οὐδὲν νὰ ἐγγυηθῶ. Ὁ Πουνίνος δὲν ἀντέλεγε μὲν, ἀλλὰ δὲν ἤκουε τὰ λεγόμενά μου καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐψιθυρίζεν ἐκ νέον μὲ βραγχνὴν φωνήν.

— Σώσατέ την, σώσατε τὴν Μοῦσαν καὶ τὸν Παντολέοντα Βαβουρίνον!

Τέλος ἤρχισε μάλιστα καὶ νὰ κλαίῃ.

— Εἴπατέ μοι τοῦλάχιστον τοῦτο μόνον, μὲ ἰκέτευσεν, εἶνε αὐτὸς νέος καὶ εὐμορφος;

— Καὶ βέβαια νέος εἶνε, ἀπεκρίθη.

— Νέος! ἐπανελάβεν ἀπομαύτων τὰ δάκρυά του. Καὶ αὕτη εἶνε νέα — μᾶς ἀφῆκε·λοιπὸν διὰ πάντα ἡ ὥραία!

Ὁ στίχος αὐτὸς ἐλέγχθη κατὰ τύχην, διότι ὁ ἀτυχὴς Πουνίνος πραγματικῶς πᾶν ἄλλο εἶχε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν παρὰ ποιητικὴν ἔμπνευσιν. Πολὺ ἐπεθύμουν νὰ τὸν ἀκούσω πάλιν ἀπαγγέλλοντα ἓνα ἐκ τῶν ῥητορικῶν λόγων του, ἡ τοῦλάχιστον γελῶντα τὸν ἄχρον ἐκείνον γελωτά του ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ λόγοι του εἶχον ἐξαντληθῇ πλέον διὰ παντὸς καὶ οὐδέποτε εἰς τὸ ἐξῆς τὸν εἶδον νὰ γελάσῃ.

Τῷ ὑπεσχεθὲν νὰ τὸν εἰδοποιήσω, ἅμα ὡς ἐμάνθανόν τι ὠρισμένον, δὲν τῷ ἀνεκοίνωσα ὅμως τὸ ὄνομα τοῦ Ταρχώφ.

Αἴφνης ὀλιγοφυχία πάλιν ἐκυρίευσεν τὸν Πουνίνον.

— Ὁραῖα, ὥραῖα, εὐχαριστῶ, παρετήρησε μὲ μίαν βλακώδη χειρονομίαν. Σᾶς παρακαλῶ μόνον νὰ μὴ διηγηθῇτέ τι εἰς τὸν κύριον Παντολέοντα — θὰ θυμώσῃ πολὺ! Καθὼς σᾶς εἶπον, μοὶ ἀπηγόρευσε νὰ ἐρευνήσω περὶ τῆς Μούσης. Ὑγιαίνετε, κύριέ μου!

Ὅτε ὁ Πουνίνος ἐξερχόμενος μοὶ ἔστρεψε τὰ νῶτά του, μοὶ ἐφάνη τόσον καταβεβλημένος, τόσον ἐλεεινὸς καὶ ἀξιοδάκρυτος, ὥστε ἔμεινα ὡς ἐμβρόντητος· ἐχώλαινε καὶ κατ' ἀμφοτέρους τοὺς πόδας καὶ εἰς ἕκαστον βῆμά του ἐφαίνετο ἔτοιμος νὰ καταπέσῃ

— Αὐτὰ εἶνε κακὰ σημεῖα· πολὺ δυνατὰ πῆρε τὸν κατήφορο! ἐσκέφθη κατ' ἰδίαν.

* * *

Ἄν καὶ εἶχον ὑποσχεθῇ εἰς τὸν Πουνίνον νὰ συλλέξω πληροφορίας περὶ τῆς Μούσης, ἐν τούτοις, ὅτε τὴν αὐτὴν ἡμέραν διηυθύνεμην πρὸς τὸν Ταρχώφ, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἔτρεφον ἐλπίδα νὰ μάθω τι περὶ αὐτῆς, ἐπειδὴ προϋπέθετον ὅτι αὐτὸς ἢ δὲν θὰ ἦτον εἰς τὴν οἰκίαν του, ἢ δὲν θὰ μ' ἐδέχετο. Ἡ ὑπόθεσίς μου ἀπεδείχθη ἐσφαλμένη· ὁ Ταρχώφ ἦτο παρὼν καὶ μ' ἐδέχθη καὶ μοὶ διηγήθη μάλιστα πᾶν ὅ,τι ἐπεθύμουν νὰ μάθω· ἀλλὰ νὰ κατορθώσω τι πάλιν δὲν ἠδυνάμην.

Μόλις ἔθεσα τὸν πόδα μου ἐπὶ τῆς φλιάς καὶ ἰδοὺ ὁ Ταρχώφ ἔρχεται εἰς προϋπάντησίν μου μὲ ταχέα καὶ σταθερά βήματα καὶ μὲ λάμποντας καὶ φλογεροὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μοὶ λέγει μὲ σκληρόν, ζωηρὸν τόνον.

— Ἀκουσε, φίλε Πέτρε, μαντεύω διὰ τί μ' ἐπισκέπτεσαι, καὶ περὶ τίνος θέλεις νὰ μοὶ ὁμιλήσῃς, σοὶ προλέγω ὅμως ὅτι, ἂν μίαν μόνον συλλαβὴν θελήσῃς νὰ εἴπῃς περὶ αὐτῆς, περὶ τῆς διαγωγῆς τῆς ἢ περὶ ἐκείνου, τὸ ὅποιον, κατὰ τὴν γνώμην σου, ἢ φρόνησιν ἀπαιτεῖ νὰ πράξω — παύομεν πλέον τοῦ νὰ ἡμεθα φίλοι καὶ γνώριμοι μάλιστα καὶ δι' ἀναγκασθῶ νὰ σὲ παρακαλέσω, νὰ μὲ θεωρῇς τοῦ λοιποῦ ὡς ξένον ἄνθρωπον.

Ἐκθαμβος ἠτένισα τὸν Ταρχώφ. Ἐτρεμε καθ' ὅλον τὸ σῶμα ὡς ἂν μία πᾶρα πολὺ τεταμένη χορδή, μόλις δὲ

καὶ μετὰ βίας ἠδύνατο νὰ συγκρατήσῃ τὸ ὑπερεκχειλίζον θερμὸν αἷμά του· ὅλην τὴν τὴν καρδίαν ἐπλήρου ἢ μεγάλη του εὐτυχία, αὕτη τὸν εἶχε κυριεύσει καθ' ὅλοκληρίαν — ὅπως καὶ αὐτὸς τὴν εἶχε κυριεύσει.

— Αὕτη εἶνε ἡ ἀμετάβλητός σου ἀπόφασις; ἠρώτησα περίλυπος.

— Ἡ ἀμετάβλητός μου ἀπόφασις, φίλε Πέτρε.

— Τότε δὲν ἔχω ἄλλο νὰ κάμω παρὰ ν' ἀπομακρυνθῶ . . .

Ὁ Ταρχώφ ἐμειδίασεν ὀλίγον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν . . . ἦτο καὶ αὐτὸς τῆς ἰδίας γνώμης.

— Χαῖρε, φίλε μου, εἶπε μὲ ὑπόρρινον φωνήν, δεικνύων μοι συγχρόνως δι' εἰλικρινοῦς καὶ παιδρῶς μειδιάματος ὅλους τοὺς ἀπαστράπτοντας ὁδόντας. Τί ἄλλο εἶχον νὰ πράξω; Τὴν ἀφῆκα μόνον μὲ τὴν „εὐτυχίαν“ του. Τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἔκλειον τὴν θύραν, ἤκουσα νὰ κλείηται ἔσθθεν καὶ ἡ εἰς τὸν προθάλαμον ἄγουσα θύρα.

* * *

Μὲ βεβαρημένην καρδίαν ἐπεσκέφθη τὴν ἐπιούσαν τοὺς ἀτυχεῖς γνωρίμους μου. Ἐτρεφον τὴν κρυφίαν ἐλπίδα — τόσον ἀδύνατος εἶνε ὁ ἄνθρωπος! — ὅτι δὲν θὰ τοὺς εὑρίσκον οἰκουροῦντας. Ἀλλὰ πάλιν ἠπατήθη εἰς τοὺς ὑπολογισμούς μου. Εὐρον ἀμφοτέρους. Ἡ μεταβολὴ ἢ κατὰ τὰς τελευταίας τρεῖς ἡμέρας ἐπελθοῦσα ἦτο ψηλαφητή. Ὁ Πουνίνος ἔγινε κατὰλευκος. Τί ἀπέγινεν ἡ ἀνεξάντλητος φλυαρία του; Ὁμίλει διαρκῶς μὲ τὸν βραγχὸν ἐκείνον, ἄδρανῇ καὶ ἀδύνατον τόνον, ἐφαίνετο δὲ παραδόξως δυστυχής. Ὁ δὲ Βαβουρίνος εἶχε συγκαμφοῦν ἐντελῶς καὶ τὸ πρόσωπόν του ἦτο τώρα ὅλος μέλαν. Ὀλιγόλογος ὅπως καὶ προηγουμένως ἐξέπεμπεν ἤδη ἀνθρώπους τινὰς μόνον φθόγγους, οἱ δὲ χαρακτῆρές του ἐξέφραζον ναρκώδη τινὰ καὶ οἰοῖται ἀπολελιθωμένην πικρίαν.

Ἡσθάνομην ὅτι ἀδύνατον νὰ σιωπήσω. Ἀλλὰ τί νὰ εἰπῶ; Περιωρίσθη νὰ ψιθυρίσω μόνον πρὸς τὸν Πουνίνον, ὅτι οὐδὲν ἔμαθον, καὶ νὰ τὸν συμβουλεύσω ν' ἀφήσῃ πᾶσαν ἐλπίδα.

Μὲ ἠτένισε διὰ τῶν ἐξωδηκῶτων καὶ ἐρυθρῶν ὀφθαλμῶν — τοῦ μόνου ἐρυθροῦ ἀντικειμένου ἐπὶ τοῦ προσώπου του, — ὑπετονθόρυσεν ἀκατανόητους τινὰς λέξεις καὶ ἤρχισε νὰ χωλαίνει. Ὁ Βαβουρίνος θὰ παρετήρησεν ἴσως τὰ μεταξὺ μας συμβαίνοντα καὶ ἀνοίξας τὰ συμπεπνευμένα καὶ οἰοῖται συγκεκολλημένα χεῖλη του εἶπε:

— Ἀξιοῦμε Κύριε! Μετὰ τὴν τελευταίαν ἐπίσκεψίν σας συνέβη ἐδῶ δυσάρεστόν τι, ἡ δεσποινὶς Μοῦσα δηλαδὴ τὸ ἐθεώρησεν ἀπρεπὲς νὰ κατοικήῃ μακρότερον πλησίον μας καὶ ἀπεφάσισε νὰ μᾶς ἀφήσῃ. Μᾶς ἐγνωστοποίησε δὲ τοῦτο ἐγγράφως. Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς νομίζομεν, ὅτι δὲν δικαιούμεθα νὰ τὴν ἐμποδίσωμεν εἰς τίποτε, τὴν ἀφήκαμεν νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ βούλησιν. Τῇ εὐχόμεθα εὐτυχίαν — προσέθηκε μετὰ τινος κόου, — παρακαλοῦμεν δὲ ὅμως νὰ μὴ ὁμιλήτε περὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, πρῶτον διότι εἶνε ἄσκοπον καὶ δεύτερον διότι εἶνε δι' ἡμᾶς καὶ δυσάρεστον.

Ἀπαράλλακτα λοιπὸν ὅπως καὶ ὁ Ταρχώφ μ' ἐμποδίζει καὶ οὗτος νὰ ὁμιλήσω περὶ τῆς Μούσης, διενόηθην, θαυμάζων ὅμως κρυφίως τὸν Βαβουρίνον, ὅτι δὲν ἐξέφερεν οὔτε τὴν παραμικρὰν μομφὴν οὔτε μίαν καὶ πικρὰν λέξιν! Οὐχὶ ἀδίκως λοιπὸν ἐθαύμαζε τόσον τὸν Ζήνωνα! Προθύμως τώρα θὰ τῷ μετεδίδον — πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ σοφοῦ τούτου, ἀλλὰ μοὶ ἐφαίνετο ὡς ἂν ἡ γλῶσσά μου νὰ ἦτο προς-

κεκολλημένη ἐπὶ τοῦ οὐρανίσκου — καὶ ἔτσι βέβαια ἦτο καὶ καλλίτερα.

Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μου οὔτε ὁ Βαβουρίνος οὔτε ὁ Πουνίνος μοι εἶπον, καλὴν ἐντάμωσιν! Ἀμφότεροι ἐψιθύρισαν: „Γυαίνεται! Ὁ Πουνίνος μάλιστα μοι ἀπέδωκε τὸ τεῦχος τοῦ „Τηλεγράφου“, τὸ ὅποιον εἶχον τῷ δανείσει πρό τινων ἡμερῶν, λέγων μοι ὅτι δὲν τὸ ἐχρειάζετο πλέον.

* * *

Ὁκτὼ ἡμέρας ἀργότερον εἶχον μίαν περίεργον συνάντησιν. Τὸ ἔαρ εἶχεν ἐπέλθει ἐνωρίς καὶ τὴν μεσημβρίαν ἡ θερμότης ἀνήρχετο μέχρι δεκαοκτὼ βαθμῶν. Πανταχοῦ τὸ κάθυγρον καὶ δροσερὸν ἔδαφος ἐχλόαζεν, ἐγὼ δὲ εἶχον μισθώσει ἓνα ἵππον καὶ ἑφιππος ἐξῆλθον τῆς πόλεως. Καθ' ὁδὸν συνήντησα ἐν ὄχημα συρόμενον ὑπὸ δύο φλογερῶν ἵππων. Αἱ οὐραί των ἦσαν δεδεμέναι πρὸς τὰ ἄνω, ἡ δὲ κεφαλὴ καὶ ἡ χαίτη των ἐκοσμεῖτο ὑπὸ ἐρυθρῶν ταινιῶν. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἡνίοχου ἐκάθητο νέος τις φέρων κυανοῦν ἀχειρίδωτον χιτῶνα, κίτρινον μεταξωτὸν ὑποκάμισον, καὶ χαμηλὸν πῖλον ἐξ ἐρίου, κοσμούμενον ὑπὸ πτεροῦ ταῶ. Πλησίον του ἐκάθητο νέα κόρη ἐκ τῆς μεσαίας τάξεως ἐνδεδωμένη ποικιλόχρουν βραχὺν μανδύαν καὶ ἔχουσα τὴν κεφαλὴν τῆς περιτετυλιγμένην εἰς μέγα κύανοῦν ὕψοςμα. Ἀδιακόπως ἡνίοχος καὶ κόρη ἐχαριεντίζοντο πρὸς ἀλλήλους.

Ἔστρεψα τὸν ἵππον μου πλαγίως χωρὶς νὰ προσέξω εἰς τὸ σπεῦδον καὶ εὐθυμον ζεύγος — ὅτε αἴφνης ὁ νέος ἐφώνησε πρὸς τοὺς ἵππους του . . . Ἄλλ' αὐτὴ ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ Ταρχῶφ! Παρετήρησα προσεκτικώτερον . . . καὶ ἀληθῶς αὐτὸς ἦτο! Ὁ νέος ἐκεῖνος ἡνίοχος ἦτο πραγματικῶς ὁ Ταρχῶφ! καὶ ἡ παρ' αὐτὸν νέα κόρη — ἦτο ἡ Μούσα!

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὅμως οἱ ἵπποι ἤρχισαν νὰ καλπάζωσιν, ἡ δὲ μεταξύ μας ἀπόστασις ἡρῶνετο, ἤρχισα κ' ἐγὼ λοιπὸν νὰ σπεύδω κατόπιν των. Ἀλλὰ μάτην! ὁ ἵππος μου εἶχε πολλὰ ἰδιώματα, ἐν δ' ἐκ τούτων ἦτο καλπάζων νὰ προχωρῇ περισσότερον, παρὰ ὅταν ἐτριπόδιζε.

— Ὡρα καλῇ, τρυγόνια μου! ἐψιθύρισα διὰ τῶν ὁδόντων.

Ἐδῶ πρέπει νὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν εἶδον καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα τὸν Ταρχῶφ, ἀν καὶ τρεῖς εἶχον τον ἐπισκεφθῇ. Οὐδέποτε ἦτον εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁμοίως δὲν εἶχον ἰδεῖ τὸν Πουνίνον καὶ τὸν Βαβουρίνον, ἀλλ' αὐτοὺς ὅμως δὲν τοὺς εἶχον ἐπισκεφθῇ.

Ἐκ τῆς ἱππασίας ταύτης προέκυψε δι' ἐμὲ σπουδαῖον κρυολόγημα, διότι παρ' ὅλην τὴν θερμότητα ἔπνεε σφοδρὸς ἄνεμος. Ἡσθένεσα λοιπὸν βαρέως καὶ ὅταν ἀνέβρωσα ἀπῆλθον κατὰ συμβουλήν τοῦ ἱατροῦ μετὰ τῆς μάμμης μου εἰς

τὴν ἐξοχὴν. Εἰς Μόσχαν δὲν ἐπέστρεψα πλέον, διότι τὸ φθινόπωρον ἐνεγράφην εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πετροπόλεως.

III.

(1849.)

Οχι ἐπτὰ, ἀλλὰ ὀλόκληρα δώδεκα εἶχον παρέλθει ἔτη καὶ εἶχον ἤδη ὑπερβῇ τὸ τριακοστὸν δεῦτερον ἔτος τῆς ἡλικίας μου. Ἡ μάμμη μου ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν ἀποχαιρετίσει τὸν κόσμον. Κατόικουν ἐν Πετροπόλει ὡς ὑπάλληλος ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἑσωτερικῶν. Τὸν Ταρχῶφ δὲν εἶχον ἐπανίδει πλέον, διότι εἶχε καταταχθῇ εἰς τὸν στρατὸν καὶ διέτριβε πάντοτε σκεδὸν ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης. Μόνον δύο φορές εἶχον τὸν συναντήσῃ. Καίτοι δὲ κατὰ τὴν συνάντησίν μας ἐφέρθημεν πρὸς ἀλλήλους λίαν φιλικῶς καὶ ἐγκαρδίως, ἐν τούτοις δι' οὐδεμιᾶς συλλαβῆς ἠθελήσαμεν ἀμφότεροι ν' ἀνακινήσωμεν τὰ παρελθόντα. Κατὰ τὴν δευτέραν μας συνάντησιν ἦτον ἤδη, καθ' ὅσον ἐνθυμούμαι ὁ φίλος μου νυμφευμένος.

Πινηγρὰν τινα τοῦ θέρους ἡμέραν διέβαινον τὴν ὁδὸν τῶν Πίσσων, καταρῶμενος τὸν καύσωνα καὶ τὸν κονιορτὸν καὶ τὰς ἀναθυμιάσεις τῆς πρωτευούσης, ὡς καὶ τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας μου, τὰ ὅποια δὲν μοι ἐπέτρεπον ν' ἀναχωρήσω ἐκ Πετροπόλεως. Αἴφνης εἶδον προσερχομένην νεκρικὴν πομπήν. Συνίστατο δὲ ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου νεκροφόρου ὀχήματος, ἡ ὀρθότερον εἰπεῖν ἐξ ἀθλίας τινὸς χειρμαξῆς, ἐφ' ἧς πενιχρὸν τι καὶ μόλις ὑπὸ τινος μέλανος ὑφάσματος καλυπτόμενον ξύλινον φέρετρον ὠθεῖτο τῇδε κἀκεῖσε ἕνεκα τοῦ ἀνωμαλοῦ ἐδάφους. Εἰς γέρον πολιοῦριζ ἐπορεύετο μόνος κατόπιν, ἀκολουθῶν τὸ φέρετρον.

Τὸν παρετήρησα προσεκτικώτερον . . . τὸ πρόσωπον μοι ἐφάνη γνωστὸν . . . Καὶ αὐτὸς ἔστρεψε τὰ βλέμματά του πρὸς ἐμέ . . . Θεέ μου! Αὐτὸς εἶνε ὁ Βαβουρίνος!

Ἀπεκάλυψα τὴν κεφαλὴν, τὸν ἐπλησίασα, τῷ εἶπον τὸ ὄνομά μου καὶ προσεκολλήθην εἰς τὴν συνοδίαν.

— Ποῖον κηδεύετε; ἠρώτησα.

— Τὸν Νίκανδρον Πουνίνον, ἀπεκρίθη.

Τὸ ἐμάντευον ὅτι ἠθελεν εἰπεῖ τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ὅμως ἡ καρδιά μου συνεστάλη ἐκ τῆς θλίψεως. Ἐγὼ μελαγχολικὸς καὶ ἔχαιρον μόνον, ὅτι ἡ τύχη μοι παρέσχεν εὐκαιρίαν ν' ἀποδώσω τὰς τελευταίας τιμὰς εἰς τὸν πρῶτον διδάσκαλόν μου ἐν τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν φιλολογίᾳ . . .

— Μοι ἐπιτρέπετε ν' ἀκολουθήσω καὶ ἐγὼ, κύριε Παντολέον;

(ἔπεται συνέχεια.)

ΤΟ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΝΕΟΝ ΦΥΣΙΚΟΪΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ.

Ὁ ἀπὸ δυσμῶν διερχόμενος τὴν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Αὐστρίας μακρὰν ὁδὸν Μαριαχίλφερ βλέπει ἐγγὺς τῆς ὁδοῦ ῥίγῃ δύο μεγαλοπρεπῇ καὶ κολοσσιαῖα οἰκοδομήματα, διαχωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ τινος εὐρείας πλατείας, ὧν τὸ μὲν εἶνε τὸ καλλιτεχνικόν, τὸ δὲ, τὸ φυσικοῖστορικόν μουσεῖον. Καὶ ἐξωτερικῶς μὲν ἀμφότερα ἀπετελειώθησαν, ἀλλ' ἐνδὸν μόνον τὸ δεῦτερον ἠδυνήθη ἀπὸ τοῦδε νὰ περιλάβῃ

τὰς πολυτίμους του συλλογὰς, εἰς αἷς εἶνε ἀφιερωμένοι καὶ αἱ κατωτέρω σημειώσεις.

Τρεῖς ὁροφαί, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ἐκ δεκαεννέα μεγάλων αἰθουσῶν 250 μέτρων καὶ ἐτέρων τεσσάρων 260 μέτρων εὗρους, περιλαμβάνουσι τὰς συλλογὰς, τὰς βιβλιοθήκας καὶ τὰ σπουδαστήρια. Αἱ αἰθουσαι εἶνε ἡριθμημένοι διὰ λατινικῶν στοιχείων, καὶ τὸ μὲν ἰσόγειον περιλαμβάνει